Raport z realizacji planu włączenia społeczności LSR na lata 2023-2027 Lokalnej Grupy Działania „Nad Czarną i Pilicą"

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność opracowywana była ze szczególnym udziałem lokalnej społeczności. W celu zapewnienia oddolnego charakteru wprowadzono szeroką partycypację przedstawicieli sektorów: publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańców z każdej z gmin wchodzących w skład LGD. Podczas prac nad dokumentem na każdym etapie zapewniono maksymalny udział społeczności lokalnej poprzez wykorzystanie różnorodnych środków partycypacji. Do opracowywania poszczególnych elementów Strategii powołano Zespół ds. opracowania LSR, który czuwał nad uporządkowaniem wszystkich zebranych materiałów. W skład zespołu weszli przedstawiciele 3 sektorów: publicznego, gospodarczego oraz społecznego. Prace nad tworzeniem LSR składały się z kilku etapów, na których zastosowano różne metody partycypacji:

- spotkania otwarte w każdej z gmin obszaru LGD (etap diagnostyczny);
- badania ankietowe (etap diagnostyczny i etap planistyczny);
- fiszka projektowa – możliwość zgłoszenia propozycji projektu (etap planistyczny);
- wywiad z Zespołem ds. opracowania LSR (etap diagnostyczny i etap planistyczny);
- prace warsztatowe w grupach (etap planistyczny);
- dyżury pracownika online (etap diagnostyczny i etap planistyczny);
- punkt konsultacyjny (etap diagnostyczny i etap planistyczny);
- formularze uwag (etap opiniowania projektu LSR);
- prezentacja projektu LSR na WZC.

W dniach 07–28.10.2022 r. odbyły się spotkania informacyjno-warsztatowe z mieszkańcami obszaru
w każdej z gmin objętych LSR. Spotkania zostały podzielone na dwie części. W pierwszej, mieszkańcy zostali zapoznani z założeniami programu LEADER oraz z danymi statystycznymi obrazującymi sytuację obszaru. Podczas drugiej części spotkania mieszkańcy zostali podzieleni na grupy, w których wspólnie mieli zastanowić się nad zdefiniowaniem potrzeb i problemów. Następnie odbyła się dyskusja na temat problemów z jakimi mierzą się mieszkańcy obszaru oraz szans, które odpowiednio wykorzystane pomogą w rozwoju regionu.

Spotkania były prowadzone zgodnie z programem konsultacji dostępnym na stronie LGD:

1. Analiza mocnych i słabych stron, zagrożeń i szans zewnętrznych obszaru (analiza SWOT).
2. Diagnoza obszaru, jego potrzeb, problemów, potencjału oraz zidentyfikowanie grup osób w niekorzystnej sytuacji i analiza ich stanu w odniesieniu do głównych cech podejścia LEADER.
3. Określenie celów Lokalnej Strategii Rozwoju opartych w szczególności na zagadnienia dotyczących: innowacyjności, cyfryzacji, środowiska i klimatu, zmian demograficznych ze szczególnym uwzględnieniem starzenia się społeczeństwa i wyludniania się obszaru planowanego do objęcia LSR.

Spotkania pozwoliły nie tylko na zdiagnozowanie potrzeb obszaru, ale również były istotne w określeniu przyszłych kierunków rozwoju. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 81 osób, byli to zarówno lokalni przedsiębiorcy, jak i przedstawiciele stowarzyszeń, KWG oraz pracownicy jednostek samorządu terytorialnego. Wśród najczęściej wymienianych problemów przez uczestników spotkań znalazły się m.in.: odpływ młodych mieszkańców oraz starzejące się społeczeństwo, a także niewystarczająca jakość i ilość miejsc pracy, niskie zarobki, mała aktywność społeczna mieszkańców, niewykorzystany potencjał kulturowy i przyrodniczy obszaru, mała ilość atrakcyjnych miejsc do integracji i spędzania czasu. Uczestnicy spotkań zwrócili również uwagę na niedostosowanie

mieszkańców obszaru do zmieniającego się rynku usług i niewykorzystywanie możliwości jakie daje cyfryzacja.
Z kolei jako potencjał mieszkańcy wskazywali: czyste środowisko, dużą ilość lasów, walory krajobrazowe oraz dziedzictwo kulturowe i historyczne. Z rozmów z mieszkańcami wynikło, iż największe szanse na rozwój obszaru widzą w integrowaniu lokalnej społeczności, zaktywizowaniu jej do wspólnych działań oraz zwiększenie ilości miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby wspólnie spędzać czas, a także w cyfryzacji obszaru i w edukacji ekologicznej.

Pierwsze spotkanie Zespołu ds. opracowania LSR odbyło się w dniu 4 listopada 2022 r. Uczestnicy spotkania zostali zapoznani z założeniami programu LEADER oraz z *Programem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej*, a także dyskutowali o bieżącej sytuacji obszaru. Na zakończenie spotkania ustalono dalszy plan prac nad LSR. W spotkaniu uczestniczyło 10 osób.

Podczas prac nad LSR przeprowadzono dwa badania ankietowe. Ogłoszenia o ankietach zostały zamieszczone na stronie internetowej LGD oraz w na stronach gmin partnerskich, a także na słupach ogłoszeniowych oraz w budynkach urzędów, natomiast członkowie LGD byli również poinformowani o ankietach wiadomościami email.

W dniach 17.04–08.05.2023 r. przeprowadzono wśród mieszkańców gmin LGD Nad Czarną i Pilicą badania ankietowe, które pozwoliły określić sytuację obszaru oraz oczekiwania mieszkańców dotyczące kierunków działania na kolejne lata. W badaniu dotyczącym diagnozy obszaru udział wzięły 102 osoby, w tym 56% kobiet i 44% mężczyzn, najwięcej z terenu gmin Krasocin (29%) oraz Łopuszno (27%), głównie byli to reprezentanci sektora społecznego (69%). 55% respondentów to osoby w przedziale wiekowym 25–60 lat. W badaniu ankietowym mieszkańcy mieli wskazać kluczowe mocne strony obszaru LGD, wśród najczęściej wymienianych odpowiedzi pojawiły się: unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe (77%) oraz duża lesistość terenu (69%). W kolejnym pytaniu ankietowani zostali zapytani o słabe strony obszaru LGD, tutaj respondenci najczęściej wskazywali na mało atrakcyjny rynek pracy (75% odpowiedzi) oraz na starzejące się społeczeństwo (44% odpowiedzi), natomiast wśród innych słabych stron wymieniano małą innowacyjność lokalnych firm, niskie dochody podatkowe gmin LGD, duże bezrobocie wśród kobiet oraz brak przedsiębiorstw społecznych na obszarze i słabo rozwiniętą ekonomie społeczną. Następne pytanie dotyczyło najważniejszych szans rozwoju jakie stoją przed obszarem LGD – najczęściej wymieniano członkostwo w Unii Europejskiej (84% odpowiedzi), a także wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa (61% odpowiedzi). W pytaniu dotyczącym najistotniejszych zagrożeń, które mogą być barierą dla rozwoju, mieszkańcy biorący udział w ankiecie wskazywali zmiany klimatu (71% odpowiedzi) oraz depopulację województwa 50%. W pytaniu otwartym dotyczącym potencjałów, na których powinien oprzeć się rozwój obszaru, mieszkańcy wskazywali głównie na walory przyrodnicze, potencjał istniejących przedsiębiorstw, dobre warunki osiedleńcze oraz dobrą współpracę trójsektorową. W kolejnym otwartym pytaniu dotyczącym tego, co powinno wyróżniać obszar, wskazywali na troskę o środowisko naturalne, innowacyjność lokalnych firm, współpracę międzysektorową, rozbudowaną ogólnodostępną infrastrukturę publiczną.

W badaniu ankietowym dotyczącym oczekiwanych kierunków rozwoju udział wzięło 112 osób z czego 62% ankietowanych stanowiły kobiety, a 38% stanowili mężczyźni, 57% były to osoby w wieku 25–60 lat. Najwięcej osób biorących udział w ankiecie zamieszkuje bądź prowadzi działalność na terenie gmin Łopuszno (32%) oraz Krasocin (26%). Ankietę najczęściej wypełniały osoby z sektora społecznego (66%). Na pytanie dotyczące kierunków rozwoju LGD, 63% respondentów wskazało na

ochronę środowiska, 45% – wspieranie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców, a 38% na wspieranie aktywności społecznej mieszkańców. Kolejne z pytań dotyczyło grupy osób, do której powinny być skierowane działania – mieszkańcy najczęściej wskazywali kobiety (72%). Wśród najczęściej wymienianych rodzajów wsparcia, jakie powinny być wdrożone na obszarze, ankietowani wskazali: rozwój przedsiębiorczości, w tym biogospodarki lub zielonej gospodarki (54%) oraz poprawę dostępu do małej infrastruktury publicznej (52%). Natomiast w pytaniu dotyczącym głównych form komunikacji, 92% respondentów wskazało informacje na stronie internetowej LGD, 57% na udzielanie informacji w siedzibie biura LGD, a 36% media społecznościowe. W ankiecie znalazło się również jedno pytanie otwarte dotyczące działań, które powinny być realizowane na obszarze LGD – najczęściej wymieniano: rozwój infrastruktury do wspólnego spędzania czasu i integracji pokoleń i tworzenie stref spędzania wolnego czasu, rozwój innowacyjności przedsiębiorstw, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz wydarzenia integrujące mieszkańców np. wizyty studyjne.

Podczas prac został również przeprowadzony otwarty nabór fiszek projektowych. W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęło 15 fiszek projektowych, głównie od lokalnych przedsiębiorców. Fiszki dotyczyły głównie rozwoju przedsiębiorstw, a szczególnie pod kątem odnawialnych źródeł energii i zwiększania mocy produkcyjnej.

Ponadto po ogłoszeniu konkursu na wybór LSR, w dniach 10 marca, 31 marca, 21 kwietnia 2023 r. odbyły się spotkania Zespołu ds. opracowania LSR, na którym szczegółowo omówiono projekt Regulaminu konkursu wraz z załącznikami oraz możliwości finansowania projektów z *Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego na lata 2021–2027* oraz innych dostępnych źródeł finansowania. Ponadto w dalszym ciągu pracowano nad założeniami LSR. Podczas dyskusji omówiono m.in. poziom innowacyjności obszaru oraz jakie działania należy podjąć w celu jej zwiększenia. Wspólnie zdecydowano, że podczas realizacji LSR duży nacisk zostanie położony na animowanie mieszkańców do wdrażania innowacji poprzez cyfryzację, w tym celu mieszkańcy podczas różnych spotkań, warsztatów i szkoleń będą informowani o możliwościach zwiększenia innowacyjności usług, produktów itd. Na spotkaniu dyskutowano także o wdrażaniu operacji w partnerstwie, czyli takich, które są realizowane przez partnerów z obszaru jednej LSR oraz projektów partnerskich, które składają się z kilku operacji realizowanych przez partnerów z obszarów wykraczających poza jedną LSR. Uczestnicy spotkania wspólnie zdecydowali, że należy wdrażać zarówno operacje w partnerstwie jak i projekty partnerskie z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Na spotkaniu została również poruszona kwestia osób w niekorzystnej sytuacji i potrzeby szczególnego ich wspierania. Po przeanalizowaniu danych statystycznych oraz ankiet zdecydowano, że grupą, która zostanie objęta wsparciem będą kobiety, które również w poprzedniej LSR były zdiagnozowane jako grupa defaworyzowana. Wybór tej grypy jest zgodny również z rekomendacjami, które zawarto w *Ewaluacji zewnętrznej Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Nad Czarną i Pilicą* W spotkaniach uczestniczyło 13 osób.

Ostatnie spotkanie Zespołu ds. opracowania LSR odbyło się w dniu 08 maja 2023 r. Na spotkaniu podsumowano pracę nad strategią, która obejmowała spotkania z mieszkańcami, prace warsztatowe, ankiety oraz nabór fiszek. Uczestnicy spotkania dyskutowali o ostatecznych założeniach jakie zostały zawarte w LSR. Omówiono również kwestie dotyczące monitoringu i ewaluacji oraz wskaźników. W spotkaniu uczestniczyło 13 osób.

Ostatni etap prac to przede wszystkim podsumowanie procesu partycypacji i tworzenia dokumentu, w trakcie którego przeprowadzono konsultacje społeczne dokumentu.

Raport z realizacji planu włączenia społeczności LSR na lata 2023-2027 Lokalnej Grupy Działania „Nad Czarną i Pilicą"

Wypracowanie analizy SWOT oraz diagnozy obszaru było fundamentem stworzenia całego dokumentu. Na ich podstawie zostały sporządzone kolejne elementy LSR, które następnie były szczegółowo omawiane i poddawane dalszym konsultacjom społecznym. Zespół ds. opracowania LSR wszystkie zgłoszone uwagi i spostrzeżenia poddał dogłębnej analizie, a te z nich, które uznał za zasadne, uwzględniono podczas dalszych prac nad tworzeniem dokumentu.

Do opracowywania elementów LSR przyczyniło się 81 uczestników spotkań informacyjno-warsztatowych, 215 osób ankietowanych, 15 uczestników wywiadów grupowych, internauci i zainteresowani mieszkańcy, którzy przekazywali swoje spostrzeżenia za pomocą formularzy zgłaszania uwag, konsultacji online.

Informacje o wszystkich spotkaniach były umieszczane na stronie internetowej LGD, w mediach społecznościowych, a także na tablicach ogłoszeń w każdej z gmin obszaru, tak aby zarówno młodzi mieszkańcy regionu jak i starsi mogli uczestniczyć w spotkaniach. Podczas dyskusji każdy z mieszkańców mógł zabrać głos i wszystkie postulaty uczestników spotkań zostały uwzględnione w pracach nad dokumentem.

Oprócz wykorzystania materiałów z szeroko prowadzonych konsultacji ze społecznością lokalną, wykorzystano również raporty ewaluacyjne z działania LGD. Wykorzystano zawarte w raportach informacje o wskazanych przez mieszkańców działaniach, które mogą wpłynąć na rozwój obszaru w obecnym okresie programowania oraz w większym stopniu skupiono się na szacowaniu wskaźników.

Czynny udział w tworzeniu dokumentu brali pracownicy Biura LGD poprzez uczestniczenie w szkoleniach
i konsultacjach dotyczących tworzenia LSR oraz dzięki współpracy z innymi Lokalnymi Grupami Działania w celu wypracowania wspólnych stanowisk odnoszących się do poszczególnych elementów Strategii.

Wszystkie przeprowadzone spotkania w trakcie prac nad LSR odbywały się w budynkach spełniających wymagania w zakresie dostępności architektonicznej (w ogólnodostępnych obiektach pozbawionych barier architektonicznych) oraz dostępności cyfrowej i dostępności informacyjno-komunikacyjnej.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„Nad Czarną i Pilicą"
26-230 Radoszyce, ul. Żeromskiego 28
Adres do korespondencji (Biuro LGD):
26-070 Łopuszno, ul. Konecka 12, tel. 41 380 81 33
NIP 6581934025 REGON 260236988

SKARBNIK
LGD „Nad Czarną i Pilicą"
Jan Głowacki

PREZES ZARZĄDU
LGD "Nad Czarną i Pilicą"
mgr Małgorzata Barcicka